

TELEGRAPHUL ROMAN

Nr. 33. ANULU XVI.

Sabiiu, in 25 Aprile. (7 Maiu) 1868.

Despre situatiune

Pace său resbelu? Asia se întreba astăzi lumea până în clasele cele mai de Josu ale poporului. Curiositatea trece mai în nera bătrânețe în clasele meseriasilor și comerciantilor, pentru că afacerile loru stau în legătură cu miscările politice.

Intrebarea acăstă e foarte ușoară, însă răspunsul este foarte greu. Una însă nu se va ascunde dinaintea ori căruia omu carele se ocupă cătu de puținu cu politică, și adeca, ca tempul nostru trebuie să facă schimbări mari.

Inainte de tempu, popoarele unui continentu abia se cunoșteau după nume unele pre altele; despre referințele loru interne se scieai și mai puținu; ceea ce se scieai, erai mai multu o credință, și credința acăstă era după cum se dău informațiunile. E lucru pre cunoscutu că tierra nostra Transilvania, era privită de o tierra, unde omenii în tota diua și dău buna diua de vre-o căte-va ori cu urșii, — de tierra ursilor; locuitorii originali că nisice omeni căroru le crescă perulu și în palma și pre frunte și dora chiaru și pre limba. Altii iera scieau că tierra e locuită numai de nemți (sasi), vre-o căte-va unguri — secui și pre la marginile tierei alătura cu animalele selbatice și de români. Asia, încătu strainii, numai candu audiau de numele acestei tieri, li se infurnică pelea pre trupu, iera candu pre vre-unul ceda napastea că se fia trimis incocice se privea de o sendită; venindu însă odata aci nu-lu mai putea scote nimenea, ba se entuziasmau, că Opitz, a scrie poesii despre frumusetele naturale, antice ce le aflau în ruinele remasă de stră bunii nostri, și în stranepotii acestor străbuni.

Astăzi lumea e întreaga deschisa. În decursu de luni, potă dă omulu incungjuru se vede tota continentele pamentului. Astăzi cauta omenii a exploata bunetăatile ce le da pamentul, imprumutat, din tota părțile sale. Această i constringe pre omeni a veni în atingere unii cu altii a vedé și cunoscă obiceiuri unii dela altii.

Înse individualismulu ce l'au ereditat popoarele din trecutu le tine inca pre tota în șesi-care distanță unele de altele. Obiceiurile, tradițiile, legile sisa-căroru inca nu suntu pe runse de fermecatul (alcatu) acela, care se mijlocescă o comunione intre tota popoarele și asiă intalnirile poporelor, în micu și în mare, suntu inca cu puțina incredere. Puterea respingătoare precumpanesece inca pre cea atragătoare și de aci vine de intalnirile nu suntu arare ori, cu tunuri, cu pusci și alte arme.

Cugetandu acum puținu asupr'a lucrului, apoi venim la convingerea, caprocessulu apropiărei trebuie să se intempe și se dureze, pâns candu elementele aceste prin departarea și despărțirea loru unele de altele, eterogene, voru veni, nu la o omogenitate, ci se voru pută atogmă unele lângă altele, încătu fiacare cu naturelulu lui se sia o parte intregitoră a omenimei, asiă precum suntu și părțile diferite a unei intregități, ce o nomim trupu.

Vine intrebarea, cum se va duce la indeplinire acestu procesu? Responsulu la acăstă e duplo. Odata este celu generalu, carele se cuprinde deja în pasagiul din urma: atingerea poporelor unulu de altulu, imprumutarea aceloru ce suntu de imprumutat unele dela altele. Alu doilea și celu mai detaiat este modalitatea, va se dica, cumul. Partea acestă a responsului e cea mai grea în tota cestiuinea. Totu ce puțemul noi scăi suntu principiile, că elemente, și popoarele, că factorii miscatori, cari se vedu chiamati la reformarea suprafetiei pamentului, înse cestia numai că mijloce în manile cursului

lucrurilor și ca manifestatorii elementelor ce împingu pre omenime spre inaintare său, o retinu în inapoire. Acești factori suntu pre excentiam puterile, după cum ne-amu dedat a le numi.

Factorii principali i găsimu în Europa și America de nordu.

Europa are pre Francia unu statu asediatusu cu teritoriul la malul răsăritenii salu Atlanticei, radamată în partea meridională de peninsula pirineica și de marea mediterană, și incinsă în partea ei răsăritenă de riu Renului, o parte de locu, care riu o desparte de Germania. Poziunea acăstă este favorită pre Francia, pentru că are locu de a desvoltă o putere mare pre apa și totu odată înlesnese trecătoarea grabnică la diferite puncte ale lumii, cu și, după impregiurări, chiaru fără de vre-o alianță cu cele-lalte puteri maritime. Cătu pentru puterea de pre uscatu avemu exemple din secolul nostru, unde francezii au desvoltat putere impunătoare, încătu Europa se parea pre strîmtă prentru ei. Poziunea acăstă înlesnese și extinderea comerțului cu care e impreunată o industrie cu aventu cu multu mai rapede. Si apoi e lucru firescu că unde e viția asia de varia, bogata de atâtaa impregiurări cari înlesnescă castigarea de sperințe, spiritul inca pote și mai viu și mai productiv. Aceste totă castiga unui statu o influență în afara cărei se cucerescă de buna voia acea parte de lume, cărei i lipsescu unele, celu puținu, din aceste enumerate.

Anglia, luându lucrul după rezultatele ce se vedu, cu poziunea săa insulară ai sciuțu să se folosescă de slabiciunile celoralte popore și a pusumană pre punctele cele mai însemnante ale marilor. Această i asigură și mai multu mobilitatea în toate partile pamentului, pentru că are de a invinge mai puține greutăți; înse puterea de uscatu e desvoltă și mai cu anevoia. Scio purtă negoții, are darul de colonisare, de și numai anevoia i succede a castiga prin coloniile sele inimile originilor pentru sine. Dovada suntu deseole revolte din Indiă; iera cele mai însemnante din colonii din Americă s-au desfăcutu cu totul și au formatu o putere considerabilă statătoare de sine.

Germania inca e, că atare, în leganul desvoltării. Bucătăile ei de mai nainte de atâtaa state, acum a inceputu să se cristalize și unificarea ei în inteleșul celor din Italia și Francia și cestiuene a venitoriu, la care practicul și economicul germanu ajunge anevoia. Prussia portă rolă cea dintâi astăzi în Germania, celelalte staturi mai mici suntu puținu său nei decum considerate în afara. Prussia trece astăzi în multe privinție în locul Germaniei și asiă e singura din complexul Germaniei potă considerata că putere ce are să arunce în cumpără politica votul său la sternirea ori cărei cestiuene generale, unde puterile trebuie să lucre impreuna. Nici Germania că intregită, nici Prussia că reprezentanta intregului, nu au desvoltat putere mare pre apa. Flota germană, pentru carea s'a adunat multi potori dela omeni seraci a fostu devenită un proverbiu întrebuintiatu și aplicat la tote intreprinderile fără de succesu, său la cari se prevede nesuccederea. Prussia singura are deja marină sea, înse e inca la începere, pentru că locul unde se o desvoltă, adeca marea, ia lipsită și unde are astăzi, că federatiunea nordică e strâmtorată de vecini marimi numerosi. De o parte are pre Russia în marea baltică; aci e apoi și Norvegia și Svedia, Dania și apoi Anglia i inchide căndu vrea totă trecătoarele în oceanul atlantic. Puterea de uscatu a datu în tempul din urma o probă. Succesul acestă înse inca nu poate fi datatoriu de măsură, din multe privinție, pre cari noi le treceau cu vederea și asiă învingerea dela Sadov'ansamu o luamă că o superioritatea armatei de useatu prusiaue.

Cestiuenea evreilor din România se vede că în dimensiuni totu mai mari, celu puținu asiă ni le

tri provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. era pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prima, și tieri straine pre anu 12 fl. 1/4, anu 6 fl. v. a.

Inseratul se plasează pentru o oră cu 7 fl. cr. și urmă, pentru a două oră cu 5 1/2 fl. cr. și pentru a trei repetare cu 3 1/2 fl. cr. v. a.

(Va urmă)

Evenimente politice

Sabiiu 24 Aprile.

Astăzi s'a inceputu în dietă Ungariei desbaterea projectului de lege pentru biserică gr. orient. Însemnatatea acestui proiectu, respective legi, are o însemnatate mare pentru români și reșirea ei scimă ca va fi salutată cu bucuria de totu românu.

Dupa unu telegramu de alătă-eri astăzi ea deputatul Sighișoarei, Iosif Gull, a interpelat pre ministrul respectiv pentru susținerea măsurilor de presă de pre tempulu lui Bach și acum inca în Transilvania. Deák springesce acea înțelatul să recomande ministeriului introducerea legilor de presă din Ungaria și în Transilvania inca înainte de organisare. Ministrul promite că în privința acăstă se voru face pasi în tempulu celu mai de aproape.

Din senatulu imperialu inca s'a fostu dusu la Pest'e o deputație spre a gratulă M. S. Imperatului. Despre primirea deputației au străbatut acum nisice delaiuri, cari voru fi de interesu. Majestatea Sa a primitu deputațiea forte cu căldură și s'a incunoscintiatu cu deameruntulu de cursulă afaçerilor senatului, a carui energiu o lauda. Imperatulu a disu cunțele: "Pre calea incepută trebuie mersu iute și resolutu."

Se afirma că deputațiea croată va recunoaște subordinatiunea regatului triunitu sub corona ungură, asemenea actele de incoronare și legă de delegații și în fine ca se va pronuncia pentru tramitera de deputati la dietă Ungariei.

"Hazánk" constată, prin unu articolu din Debreczin, agitațiunile cari se facă la tierra. Agitațiunile aceste se facă sub firmă lui Kossuth, și suntu puse în scenă de membrii din stângă estremă. Provoca pre regim, amintitulu articolu, a luă măsuri energice, pentru că de-să se crede elu (regimul) sigur, se scie, că se afă pre unu vulcan. Poporul e amagită prin nume popularie. Scriptorul articolului se adresă la stângă estremă și o provoca, că deca mai are consciotia și pricepere sa vede odată unde duce procederea ei.

In apusulu Europei sgomotele resbelice se pară a se fi mai asediatusu. Ba și acum se vorbește mai puținu despre armări. O cestiuene nouă se vede a se areta pre orizontul politicii și aceea este cea a fortăretiei hessiane Mainz (Moguntiacu), carea e ocupată adi de o garnisoană prusiana. Cestiuenea această semana cu cea a Luxemburgului, din anul trecutu. Anglia, după opinionea diuariștilor de acolo, se vede amenintată, și prin trens'a și pacea europeana, de patrulatură fortăretielor Mainz Coblenz, Trier și Landau. Pressa francesă se inviosează că Conblenzulu se remana, precum are să re-mâna și Metiulu pre partea francesă. Pétra de scandala remâne asiă dura Mainzulu. Manns'a de care apucă diplomatiă francesă cestiuenea e disputată dreptului Prusiei de a tină garnisona acolo. Dreptul acestă, se dica din partea francesilor, nu-lu are Prussia nici că atare, nici că federatiunea germană nordică, pentru că Hessen dela Renu nu se tine de federatiune.

Cestiuenea evreilor din România se vede că în dimensiuni totu mai mari, celu puținu asiă ni le

nfatisieza diuaristic'a vienesa nemtieasca, contra tururor demintirilor oficiale din România. Ministrul de interne Bratianu insa din cele ce vedem, ierasi in pres'a no româna, se pare a pasi odată „resolutu“ si a dice ca nu va suferi nici unu amestecu strainu in afacerile interne ale tierei. E in adeveru neesplacabilu cum de jurnalistic'a nemtieasca agiteaza pentru vre-o cati-va evrei contra romanilor, in momentul celu mai propice de a-si castigá simphisi'a acestora.

Déca intramai asundu in orientu dâmdu de incurcaturi si mai mari. Asiá ne spune o cor. din Belgradu la „A. Ztg.“, ca turci pregatescu unu atacu asupr'a Serbiei. Aceeasi corespondintia va se scia cum este chiaru si planul campaniei turcesci.

Conflictul intre turci si persi se dice, ca Russi'a cauta a-lu potoli (?). — Din Cret'a se telegrafă la 25 Aprile, ca insurgentii au batut unu corpumare de turci, carele a fostu silitu a parasi precampulu de batalie 400 morți si vulnerati.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a dela 25 Aprile in cas'a deputatilor. Presedintele insciintieza ca la 1 ora dupa amidi va fi bofezulu nou nascutei Archiducale si ca la aceasta festivitate se sia si cas'a deputatilor reprezentata prin o deputatiune. Dupa ce se facu cunoscuti casei membri deputatiunii acestei a se invita a se infatisia in cas'a dietale la 12 ore.

La ordinea dilei vine raportul comisiiunei centrali referitoru la proiectul de lege, prin carele se da ministeriului indemnisaione de a scote si prevenitorin dările actuale. Proiectul se primește. — Dupa aceea se iau inainte unele petitiuni atingator de drumuri de feru, dintre cari se transpunu unele la comissiunea pentru drumuri de feru, altele cari nu se refereau la proiectele de lege făcute dejá in privint'a acest'a la ministeriul de comunicatii.

In 27 Aprile pune Gabr. Leo ny a i pre mes'a deputatilor o petitiune pentru regularea Tisei. Se mai presentéza si alte petitiuni, precum pentru unu stipendiu din fondulu militariu; presentatorulu petitiunei mai adauge observarea din parte-si ca fundulu acest'a sa se ia dela ministeriul de resbelu din Vien'a si sa se predea regimului ung.; apoi vinu petitiuni pentru canalulu intre Dunare si Tis'a; atingator de afaceri urbariali.

C s i k y interpeleza pre ministrul de interne pentru disolvarea cluburilor democratilor din Pest'a si provincia si cere sa i se spuna, care lege a servit de lege la dispusetiunea acest'a. — Ministrul promite respunsu la acesta interpellatiune pre siedint'a urmatória.

Se votéza definitivu legea pentru scoterea contributiunilor si apoi se propune unu proiectu de conclusu pentru stabilirea biroului de stenografia, in carele stenografi esaminati aflatii de capabili se denumescu de presidiu. Directorii, la numeru doi, voru ave salariu de cete 2000 fl., totu atât'a si redactorulu protocolului; 4 revisori cete cu 1500 fl. si 10 stenografi cu cete 1000 fl.; pentru celelalte necesarie ale biroului si pentru scrietori 1800 fl. Stenografi suntu amplioati de statu si capabili de pensiune.

In siedint'a dela 29 Aprile dupa unele curente anuntia presedintele casei depunerea mandatelor din partea deputatilor verificati Lud. Kossuth si Vucoyich; celu dintau se adresa cátara presedintele dietei prin o epistola in intielesulu acest'a. Csanadi cere cátirea acelei epistole; cas'a insa votéza trecerea la ordinea dilei.

Se verifica apoi deputatulu Simonyi. — Ign. Somossy interpeleza pre ministrul de interne déca e adeveratu ca cu invoirea densului se recruteaza feiori in tiéra pentru armat'a papala ? Bar. Wenkheim cu numerulu din „Századunk“ in man'a, in care se afla unu articulu de intielesulu interpellatiunei, dice, ca tota scirea acest'a e o simpla calumnia. Pre cale privata i'sa faculu iutrebare in intielesulu acest'a, dara (ministrul) s'a esprimatu, ca a se face recrutare pentru armat'a strana in Ungaria e opritu prin lege. Deák inca dechiară ca unu capitani de husari (Holl=Stahlberg=Uray) s'a plansu lui (Deák), ca ministrul i'aru si responsu in unu modu refusatoriu pentru inteniat'a recrutare.

Dupa o pauza de o jumetate de óra se asternu spre publicatiune legile sanctiunate: in privint'a dominiului Gödöllö, a indemnisaiei pentru scó-

terea contributiunilor pâna la finea lunei lui Iuniu. Legile se cetescu.

In un'a din siedintele precedente interpelase Keglevich pre ministrul de finantie despre provisiunile de tabacu, produsu pentru esportu si inca ne vendutu. Ministrul respondere, ca erariulu nu se asta in stare de a cumpără tota provisiunea de tabacu, insa regimulu e gata a concede producentilor sa-si depuna provisiunile loru de tabacu in magasinele erariului. Regimulu le va dá anticipatiuni pâna la jumetatea pretiului.

La 2 ore in aceasi di a avutu cas'a magnatilor siedintia, in carea s'a publicatu legile sancțiionate.

In siedint'a dela 1 Maiu cere Patay cu vement'a cetirea epistolei lui Kossuth. Presedintele espune ca scrisoarea s'a depusu in archivul dielei iera notariulu dietale afirma ca Patay nu aru fi cerutu mentiunata scrisoare.

Presedintele intaresce inaintea casei, ca cestionat'a scrisore s'a tratatu ca ori care altu actu si apoi trece casă la ordinea dilei.

Keglevich mai vine odata asupr'a interpellatiunei de alalta eri, vorbesce inse cu deosebire in interesul producentilor de tabacu din cerculu seu de alegere. La acest'a respunde ministrul de finantie, ca elu nu poate ave in vedere numai singureteci, ci tesaurulu intregu alu statului.

Brancovaczki predă si springesce o petitiune pentruca sa se subvertiuneze din mijlocile statului teatrului serbesu din Neoplanta (Novisad) si ca subvertiunea aceast'a inca in anulu acest'a sa se puna in bugetulu statului. Veninducas'a la ordinea dilei facu raporturi despre mai multe petitiuni.

Presedintele aduce la cunosciintia casei ca ministrul de comunicatii a asternutu proiectul de documentulu care sa se deala concessiuni de drumu de feru.

Ministrul de culte Eötvös propune la ordinea dilei proiectul de lege pentru biseric'a greco-orientala.

Sabbiu in 22 Aprile. (Tramisu.) Dsuarialu de aici „Sieb. Blätter“ ne spune in nr. seu 102, ca cu ocasiunea intrarei Dui Procomite Mauritiu Conradi in Sighisiora, au felfaitu pre port'a de triumf lângă flamur'a magiara si sasésca si flamur'a romanescă, si ca dlui Protopopu Z. Boiu si-a luat ansa de aici, a radică la banchetulu urmatu uno toastu pantru infratirea nationalitatilor transilvane, s. a. — Ne pare bine, ca stimati compatrioti au adusu acestu omagiu dreptaticei si ecuitatieti, carea aru si tempulu sa ne insufletiesca odata pre toti si speram, ca representanti a cetăției acelasi simtibunu si loialu, ce-lu manifestă prin espunerea flamurei romanesci, va grăbi a-lu atestă si prin fapte ulteriore. Iéra in specialu, cătu pentru Sighisiora, speram, ca on. Comunitate cetățienescă si va tiné de datorintia, a implini cătu mai curendu cererea poporului român de acolo — incătu scimus, destulu de vechia si de traganata pâna acum! — pentru o portiune canonica, carea sa corespunda de o parte numerosei parochii gr. or., iéra de alta parte averei celei insemnate a acestei comunitati, carea este un'a din cele dintau in tiéra nostra. Altintre in orice esterioritate de felul de mai susu aru trebui sa vedem totu numai nisice forme făra esential.

Cuventarea Escoletiei Sele a comisariului regescu conte de Péchy,

tinuta in 27 Aprilu cu ocasiunea inceperei solemnene a lucrarilor calei ferate pentru lini'a Clusiu.

Antevorbitoriulu meu, onoratulu domnu primariu, cu dreptu cuventu au accentuatu, ca din'a de adi e pentru Transilvania si Clusiu de o insemnata forte mare; si eu tienu diu'a de astadi de forte insemnata, atatu pentru patri'a comună cătu si pentru Transilvania si libera r. cetate Clusiu si adeca din trei privintie: diu'a de adi e insemnata si epochale; de acea, ca de adi se datéza rociul drumului de feru transilvaneanu, care de acum inainte e neincunguraveru. Acestu rociu insa si despre aceast'a nu este a se indoi, va promova intr'unu modu puternicu incorporarea uniunii cu Ungaria, va promova desfasiurarea cea gigantica a spiritului comunu, si in fine va promova aventul celu remarcabilu de negozi si industria.

Pana acum au fostu Transilvania cea unita cu Ungaria numai o natiune politisatore; pe terenu materialu nu si au potutu face nimicu pentru o ma-

rire viitora. Inainte de 1849 au fostu intr'adeveru o natiune cu drepturi constitutionale insa pre langa tota libertatea s'a nu au fostu in stare de a face unu milu de drumu de feru fiindca nu au potutu dispune asupr'a aresei tieri sale proprie. In anulu 1848 s'a eluptatunatiunea pe cale legala pentru deplin'a s'a libertate, insa locul celu inaltu ce si l'au cascigatu in data la pierdutu, parte in urm'a relatiunilor interne, parte in urm'a nisuntielor contrarie ale reactiunei, si pe terenu materialu ierasi nu au potutu face nimic'a. Dupa 1848 urmare giurstările cele esceptionale intr'unu decursu funestu si continuu de mai de 20 ani, care tienura natiunea in passivitate silita si i enervara puterea ei, fara de a o potea infainga, pana candu in urma in anulu 1867 natiunea si au redobandit uerasi pe cale legala, cu consumtiemntul parintescu a Maiestatei Sale si pe bas'a unei impaciuniri rationalmente facute cu monarhia austriaca, pozituna s'a constitutionale cuvenita. Si éta, abia au trecutu unu anu de candu ne aflam in posesiunea acestei positiuni si noi celebram — abstragandu dela libertatea nostra constitutionale cu totulu redobandita si dela imprejurarea factica a unui, dejá, aici afara sub ceriu liberu fiindca mii de ómeni de fatia inceputulu unei intreprinderi mari de comunicatiune.

E cu neputintia, că noi inainte de töte sa nu dâmdu laudă tatalui cerescu pentru aceste bunuri insemnate si cascigate cu greutate, că sa nu multiamu incoronatului nostru rege si angerului paditoriu alu imparatiei incoronatei nostre regine, carea din virfulu vechei forteretiei regesci dela Bud'a in dilele acestea dupa trei sute de ani intaiasi data — au aratatu braviloru Unguri mic'a odrasla regesca, insa nu potemu trece cu vederea de a nu multiamu si regimului nostru ungurescu celui responsiutoriu si independinte si parintiloru patriei carii suntu adunati la diet'a tieri, precum si inteleptului tieri, Franciscu Deák, carii au ajutat, de a ajunge la limanulu celu dorit.

Deci sa ne folosim inteleptiesce de ocazie favorabila, se ne redicâmu pe fundamentu bine cugetatu edificiulu tieri, si se nu suspiciunamu si depolarisamu acea basa de impaciuire, fara de care nu ne-amu putut folosi de bunurile recastigate, in a căroru posessiune ne aflam; căci Ungaria nu si-aru fi redobandit u independenta sea legala pentru pretiulu returnarei monachiei austriace. Fiacare factoru sa se puna in acea positiune, pentru care simte o chiamare in sine, ajutandu si promovandu sinceru unulu pe altulu, se sprinim cele mai bune dispositiuni parintesci ale Maiestatei Sale si cele mai sincere inordări patriotice ale in. regimului ungurescu, unulu pe acestu terenu altulu pe acela, si eu ve incredintezu, domnii mei, ca patri'a nostra comuna in scurtu tempu se va poté asemena atatu in privint'a libertății constitutionale, cătu si in privint'a inaintarei sale materiale, cătu si in privintia inaintarei sele materiale cu cele mai cultivate natiuni ale Europei.

Transilvania cea impreunata cu Ungaria are lipsa de o clasa mijlocia tare si mare, insa déca aceast'a nu va fi puternica numai prin politisare, ci prin aceea, ca ea se va folosi de interesulu seu celu bine intielesu la ocazie favorabila pentru imbunatatirea sea materiale; déca va fi diligenta si neobosita in desvoltarea graduata a avantajilor acelora, cari starea presenta a tieri e gata a i le oferi.

Precum capeta aurulu prin topirea in focu, si diamantulu prin tocire, lustrul, valorea si pretiulu seu, asiá devine clas'a mijlocia prin lucru si silintia pre terenul celu fructiferu si securu alu industriei la buna starea, la valoreas si puterea sea si numai atunci va fi unu radim potente alu tieri. Sa se silesca si se lucre si care in sfer'a sea, ne impedecandu vre-unu factoru din tiera, activitatea celu-a-laltu, ei sa se straduesca din respunderi a o sprigini, se simu drepti si resonabili cátara cele-lalte nationalitati, căci ele suntu fratii nostri, rudeniele nostre, aproapele nostru, acelu spiritu comunu se petrunda inim'a nostra: pentru fericirea si inflorirea tieri si darulu lui Dumnedieu, care-lu implorâmu si la acestu opu mare ce ne sta inainte, nu va lipsi.

Sa traiésca Regele! Sa traiésca patri'a comuna!

Amanafatul de bine a reproduce aceasta cuventare pentru insemnata ei.

Bugetu
pentru tierele de sub corona Unghariei prea 1868.

(Capetu).

III. Bilantia.

Recerintie

I. Recerintie ordinarie.

1. Curtea de judecata	3.100,000
2. Cancelaria cabinetului	36,400
3. Afacerile comuni	22,448,000
4. Concursul la detorii statului	32,827,000
5. Diet'a	946,000
6. Dresediul ministeriale	100,500
7. Ministeriul de langa persoana	
Majestat Sele	86,000
8. Ministeriul internalor	9.3.3,500
9. Ministeriul financielor	7,376,000
10. Ministeriul comunicatiunii si alu lucrarilor publice	2,656,000
11. Ministeriul agriculturiei, industriei si alu comercialui	458,500
12. Ministeriul cultelor si alu instructiunii publice	1.111,000
13. Ministeriul justitiei	2,923,000
14. Ministeriul pentru apărarea tarii	512,600
15. Cancelaria de curte croato-slavonica	1.989,000
16. Detorii pentru dessarcinarea pamentului	14,683,000
Sum'a:	100,567,000

II. Recerintie extraordinarie.

1. Afacerile comuni	8.058,800
2. Ministeriul internalor	150,000
3. Ministeriul financielor	3.771,000
4. Ministeriul comunicatiunilor,	
a) constructiuni de cali si intro-tehnice: 3. 306,000 fl. b) cali ferate si canale: 20,000,000 fl.	22,306,000
5. Minister agricult. industr. si alu comercialui	663,000
6. Minister justitiei	200,000
7. Cancelaria croato-slavonica	200,000
Sum'a:	25,348,000

Adaugandu-se sum'a recerintei ordinarie 100,567,000
Sum'a totala: 135,915,800

Acoperirea.

Acoperirea ordinarie.

Ministeriul financielor.	
1. Dari directe	54,744,000
2. Dari de consum	10,723,000
3. Venituri	20,875,000
4. Competitie	9,393,000
5. Bunuri dominiali	2,859,000

Ministeriul agr. ind. si comerc.

6. Competitie montanistica	29,000
Ministeriul cult. si instr. publ.	

7. Concursuri, taxe scolast. si desdaignari	57,000
Sum'a:	98,680,000

Acoperirea extraordinarie.

1. Partea ce cade in an. acesta pre Ungaria din activele comuni	8.058,800
2. Vindecarea bunurilor dominiali	90,000
3. Din obligatiunile urbarialii ale bunurilor coronei	570,000
4. Restante din dare	6,372,000
5. Restante din arende	1,245,000
6. Regalul monetei	900,000
7. Imprumutul calilor ferate	30,000,000
Sum'a:	47,235,800

Adaugandu-se acoperirea ordinaria 98,680,000
Sum'a totala: 145,915,800

Cumpenindu-se cu sum'a totala a recerintelor 135,915'800
Remane superfluu: 10,000,000

"Cone."

Protocolul.

Siedintie a V.

a direptiunii asociatiunii nationale aradane pentru cultur'a poporului romanu, tienuta in Aradu in 19 aprilie nou 1868.

Presedinte: Mirone Romanu directoriu secundar. Comembrii: Emanuil Misiciu perceptore, Lazaru Ionescu fiscalu, Dr. Atanasius Siandoru, Ioane Rosiu, Teodoru Serbu economu, Ioane Goldisicu, si Stefanu Siorbanu bibliotecariu. Notariu Petru Petroviciu.

slitit 30. Domnul presedinte directoriu secundar face cunoscutu ca nou alesulu notariu Petru Petroviciu si a ocupatu deja postulu cu inceputul lunei curinte, precum i s'a fostu pusu in detinutia prin decisulu siedintei penultime sub nr. 30; si recomandandu-lu direptiunie si esprima indestulirea cu lucrările sale de pâna acu.

Determinat.

Se ia spre cunoscinta.

40. Inscrisiunea Dlu presedinte directoriu secundar ca parastasulu orenduitu pentru reposatulu Georgiu Popa fostulu comite supremu, vice-presedinte si membru fundatoru alu asociatiunie s'a tenu la terminul designtu pe 18 martiu a. c. si spesele recerute la acest'a ocazie se acoperira prin contribuirile mai multor cetatieni si amici si reposatului.

Determinat.

Cu placere se ia spre sciinta esprimendu-se contributorilor respectivi multiamita cordiala din partea direptiunie.

41. Dlu perceptore Em. Misiciu refera despre starea casei asociatiunie in urmatorele:

1. Cu finitulu anului pâna la adunarea generala a remas in casa 197 fl. 60 cr.

2. De la adunarea generala pâna acu a incursu in casa 1566 " 90 "

deci sum'a totala 1764 " 50 "

Din acest'a suma ca capitalu

nedisponibilu a incursu 1136 " 30 "

Ce subtragenduse remane 628 " 20 "

Din care pâna astazi erogandu-se 524 " 56 "

Remane disponibilu 103 fl 64 "

Determinat.

42. Dlu presedinte directoriu secundar prezenta o declaratiune a Domnului protojude comitatensu Gorgiu Constantini din Aradu prin care DSA doresce a fi primitu de membru alu asociatiunie pe vieta, oferindu sum'a de 150 fl. ca odata pentru totdeauna—pe care lu recomenda Dlu Ioane Suciu.

Determinat.

Tienenduse votare secreta Domnulu Gorgiu Constantini cu totalitatea voturilor se declara de membru alesu pe vieta alu asociatiunie si se strapune declaratiunea perceptorului spre tienere in evidintia, de odata se dispune a se estrada nou alesului Domnului membru diplom'a indatata.

43. Notariul direptiunie Pentru Petru Petroviciu face cunoscutu ca densulu—dupa cum arata si protocolul principalu alu asociatiunie—a fostu membru inca de la intrarea in vieta a asociatiunie; si ca atare a si desolvit competitia pe trei ani, inse nu si-a mai renoiu ofertulu.

Deci se roga ca se fie considerat si pe viitoru ca membru alu asociatiunie, renoindusi ofertulu anualu de 2 fl. v. a. pe anii 1864/56 1867/68, si 1868/69—prin declaratiune in scrisu.

Determinat.

Pe temeiul acestei declarari Dlu notariu Petru Petru Petroviciu se declara de membru ordinariu alu asociatiunie pe anii 1866/67 1867/68 si 1868/69 fiindu de a il se estrada diplom'a indatata.

44. Recunoscuta fiindu urgintia de a se creea cat mai curendu cercuri de colectanti, direptiunea asta de necesariu a dispune:

Determinat.

Ca comisiunea insarcinata cu compunerea projectului in acest'a causa importanta, sa se provoce numai decatul: ca operatulu seu pe siedint'a viitora tienenda in 3 maiu nou a. c. negresitu se lu asterna aici, spre ulterioara dispusetionie.

45. Domnul fiscalu si comembriu alu asociatiunie Lazaru Ionescu, ca plenipotentialul direptiunie in cans'a lasamentului mostenit ca de la reposatulu Cresticu—face cunoscutu ca dela inspectiunea finantiera din Aradu au primitu o provocare de a se plati din partea asociatiuniei percentuarea dupa legatulu testamentariu facutu in favorea

Lenei Zsak, acarei locuintia nuse seie; cere deodata ai se dà indrumare in privint'a acest'aimba Determinat.

Fiindu ca Lena Zsak dupa scirea direptiunie acesteia, se afla locuindu in comun'a Berecheiu (Baramony) si fiindu ca greomentul percentuatiunei cade pe accea-si: Domnul fiscalu alu asociatiunie se insarcină a face fără amânare o reclamare corespondintă la respectiv'a Inspectiune finantiera.—

46. Ne mai venindu alte cause la desbatere—pentru autenticarea protocolului acestei siedinti, Determinat.

Se desige terminul pe 21 aprilie a. c. la 6 ore ser'a, si membrii de fatia suntu postiti a se insarcina aici.—

Protocoletul acestei siedintie in presint'a Dloru Mironu Romanu, Ioane Rosiu, Dr. Atanasius Siandoru, si Petru Petroviciu—cetinduse s'a autenticat la 6 ore ser'a, — Aradu in 21 aprilie nou, 1868.

Mirone Romanu m. m. p. direct. secund.
(L. S.) Petru Petru Petroviciu m. p. notariu.

Principatele române unite.

In „Rom.” dela 20 Apr. dupa „N Fr. Presse” se publica urmatorea epistolă a principelui Antoniu de Hohenzollern, tatalu principelui Domnitoru, adresata unui Bertholdu Auerbach, careva va fi de interesu, mai alesu acum, cându se cletescu atâtea despre persecutiunile evreilor in România. Eata epistol'a.

„Onorate amice! De multu asi si respunsu la epistolile dumitale de o insemnatate grava, daca in intervalu nu masi si ocupata de cercetari menite a-mi procură o convingere despre sgomotele forte alarmante in privint'a persecutiunii Evreilor in Moldov'a. Acumu posedu acest'a convingere pe deplinu. Pînă meu este adîncu ranit u ca i s'a pututu atribui asemene sapte arbitrarie. Elu si guvernulu seu nega positivu c'aru fi esistat ori unde va fi, unu asemene abusuriosu a puterei autoritatii in contra Evreilor, si reduc ivirea si imprastiarea unor asemene sgomote uricioase, cari batjocurescu ori-ce civilisatiune, la nisice intrigi isvorate in afara din România si tiesute cu o animositate ostil'a si perfida.

„Daru, fiindu ca totu haru putea esiste posibilitetea, ca unii funetiunari se fi luat u ore-eari mesuri teroristice, fiindu meu s'a decisu a cerceta in persona si la fatia locului inemplarile eventuale, sa supune pe culpabili, fara consideratune des personé, cari pota au lucratu intr'un interesu des partita, penalitatii si meritati dupa tota rigarea legei. Prin acest'a sfapta se identifica cu ideile de umanitate si dovedesc in publicu ca se silesce a combate si a stirpi ticalosi'ori unde o va gasi. Cultur'a spiritului s'a animea séle si totu cursulu educatiunii săle, imi suntu despre acest'a garantii si cure.

„Romania nu trebuie astazi inca a fi mesurata cu mesura cultur'e europiane. Tote partile din cari se compune poporatiunea deacolo, inclusivu Israelitei, se afla intr'o stare sociala, care naturalmente se resimte de aceea a tierilor vecine. Pe de o parte bulevardul Carpatilor—care desparte aceea tiéra de elementele Transilvaniei—si pe de alta parte contactulu inevitabilu cu starea sociale adâncu cadiu a poporatunilor rase si turce, suntu obstaclii, cari se impotrivesc unei regeneratiuni morale dupa ideile noastre. O vieta de omu nu va fi deajunsu a face imbunatatirea posibile; daru totu pota fi rezervat unu viitoru plinu de speranta.

Acesta reflessiune me conduce dreptu la continuarea unei intrevorbiri ce amu avutu cu domnia ta, in trecut'a nostra intalnire, si al cărei'a efectu asupr'a spiritului si a inimii l'amu simtitu cu o rôna recoritóre. Amu vorbitu si despre renascerea Austriei si intr'altele de „Neue freie Presse.” M'amu bucuratul de concordanța ideilor noastre in privint'a cuprinderei, spiritului si tendintiei acestui diuariu.

Dara este unu mare gradu de obiectitate de a lauda o foia, care mai in tote dilele me rânesce personalu. Intielegu cu acest'a modulu discutiunei in afacerile române, cari suntu pedespartibile de lucrările si faptele fiului meu.

„A dese suntu lovitu adencu in anima, candu cletescu apretiari, opinii si sentinie, cari suntu basate pre nisice presupunerile false si dovedesc o animositate neimpacata.

„Cea mai eronata din toate presupunerile este admiterea, ca evenimentul la guvernul principatelor dunarene a fiului meu sără astă în co-nesitate cu înarmarea Prusiei contra Austriei. Sosirea fiului meu pe teritoriul român a avut locu, nu fiind ca începerea ostilităților în contra Austriei se seversise, ci cu toate că era începuta. Caleatoria lui incognito, alături de multă discutată și ridiculată prin Austria, era în natură lucrului și faptul că a fostu dovedescă că fostu executată cu dibacă. Indemnarea nu trebuie căutată în Austria, ci în România, fiind că se simptiea trebuintă da se face unu faptu imprimant. În acăstă privință via-care este insuși apropetele seu. Confesiunea credinției politice a fiului meu nu este de locu opusă Austriei, de la care singura—daru nici odată din partea Rusiei sau Turciei—se potu astepta înrăuriri civilisatorie. Deceasă insă i se impună tendința Romanilor austriaci la o unire națională de semnificație, acăstă nu dovedescă altu nimicu, decât o ne-cunoscere voluntaria. Fiului meu are destulă a face eu ordinea internă, și intarirea ei—de sicuru nusiva crea cu usiurintă complicări esterne.

„Impregiurarea, ca „Neue Freie Presse“ pledează în favoarea boiarismului este o contradicție invederată cu tendințele săle politice; daru când dice ea nu gasescă nimicu benu în Prussia, în acăstă vedu o sistemă ce o intielegă și n'o condamnă.

„Eca, onorate amice, o epistola foarte lungă—unu atentat asupra timpului d-tele astă de preciosu. Cea mai frumosă resbunare ce ai putea lăua aru fi a-mi scrie o scrisore indoită de lungă.

„Despre simțiemintele provocate de serbatorele Pascelor și de primavera voiu taceă; voiu spune numai astă, că ele me impingă afară și mai antau, din cauza piciorului meu schiopu, la o baia. Cu toate Prassiophagia Suavilora anim'a me trage la Wildbad în padurea negă (foretă noire). Acum eu Dumouedieu!

„Cu vechia amicia și adeverata stimă totu-dinu'a credinciosulu dumitale amicu. „Hohenzollern. „Düsseldorf, 19 Apriliu 1868.

„P. S.—Apropos de „Neue Freie Presse“ mi-aducu tocmai acumu aminte: Facutu-a cineva iera 1866 guvernului austriacu vr'o imputare în privinția persecuțiunilor astă de excesive și astă de atroce a Evrelor în Boemea? Nimeni—Daru aceste excese selbatice erau o măsura despre gradul de cultură alu poporatiunii czechice. Atribuitu multu timpu pâna când guvernul a pututu suprimă aceste excese.—Si Boemia este o tiéra politicesce altu-feliu organizată decât Moldovă. In toate se fia aceasi măsura sunu multiamitit! ! !

„Berlinulu n'a fostu favorabile întâlnirii noastre; pentru mine era o absolută imposibilitate a tâia din ocupatiunile dinice o fractiune, care tiasi fi pututu devota. La Rhin este mai lesne! ! !

Varietăți.

„Majest. Sea Imperatul a sositu în diu'a de 1. Maiu e. u. în Viena.

„Archiducii austriaci eari casatorescu în orientu au pransi în 25 Aprilie la Sultanulu.

† (Necrolog) La 11 curinței luni Aprilie, pe la orele 5 de dimineață, prea Santi'a sea archiereul Callinicu, episcopulu de Râmnicu, se seversi din viția la monastirea Cernica, unde de aproape unu anu se gasea retras; indată ce comitetulu monastirei vesti ministerului acestu regretabile evenimentu, se și luara măsuri pentru înmormantare cu onorurile cuvenite, pe compt'a Statului, a remansitelor mortuale ale vechiului și venerabilelui episcopu.

Repausatulu se depuse după obiceiu în biserică săntului Nicolae de la acea monastire, îmbrăcatu cu toate vesiințele archieresci cărja pastorală, săntă cruce și evangeliu în mâna. Înmormantarea a avut locu în diu'a de 13 Apriliu, la orele 2 după amédia. Oficiulu funebru fu facutu de Em. Sea Metropolitulu Primatu alu Romaniei, inconjurat de parintele episcopu de Râmnic, cinci prea sănti archierei, mai multi archimandriti și statari de monastiri și a unui numerosu cleru, astă laie cu monacal. La acăstă ceremonia funebra a asistat unu numerosu publicu, ce de diminuția venise din capitale la monastire, toti impiegati

ministerului cultelor, monahiele și monachii din monastirile învecinate cu Cernica.

Prohodulu sū terminatul pe la orele 4 după amédia, și după o oratiune funebra lăută de prea cuviosulu archimandritu și profesore de religiu ne Veniaminu Catulescu, prin care areta virtutile repausatului că monachu și faptele pișoze, remasitile repausatului fura conduse pe scaunul de patru archimandriti în sunetul clopotelor, de la biserică săntului Nicolae la biserică săntului George, zidita în timpul pe cându repausatul se află stărīu la Cernica, unde sū înmormantat în peristilul bisericii, acompaniatu de rugaciuni și regrete ale acelora cari primisera atătea bine-faceri de la repausatulu în viția.

„Rom“

* * Gen. Klapka se sună că va fi denumitul ministru pentru apărarea ţării.

* * Tabă regia. Se sună că în personalul acestui oficiu se voru face schimbări însemnante, și inca în tempulu celu mai de aproape.

* (Typhus) În ținuturile muntanistice din Transilvania, se serie I. „Hazánk“ domnescă în o măsura însemnată moarte de tifosu (langore). Cauza sa fia fomea și mordaria în care se află locuitorii ținuturilor acelora. Pe di se spune că moru cate 20 de oameni.

* * (Fumatul.) Primariulu din Zilah, Andreiu Varga au introdus obiceiul, că membrii magistratului de acolo să poată sumă cu pipele însemnatile loru și în timpulu peractărilor. Aceasta se întimplă și în administrația comunale din Holanda. Zilaenii merseră cu trivialitatea loru și mai departe, căci în Marti'a după pasci notariulu superioru, Albert Deak, promulgă legile acum de curendu sanctiuniate, cu pipă în gura.

* * (Foto grafie că scrisore pri-gonitore). Cam de o jumătate de anu fugi din Vienă unu englesu după ce facu o dană mare prin însemnatu diarafolui israeliteanu Rosenbaum de acolo. Acum de curendu plecă unu amicu de a diarafolui la Londra, și acăstă dedu aceluia o fotografia de a fugariului. Desi nu s'a flattu indată în Londra, ci în scurtu dup aceea se descoperi și se prinse în Hamburg și inca în teatră. S'a flattu la elu o sumă de 5000 fl.

* * Epidemia de vîte domnescă după scirile pâna la 1. Maiu în Galici'a în 31 de locuri; în Bucovina au incetat în cercul zastavnei și au eruptu în Dobrogea și Orosianu, cercul Cotiumanului; în Ungaria au eruptu în Rakos Kesesztur (comit. pestano) și Smilno (in comit. Siarosiu).

* * (Unu atacu de rapire) Unu plugaru română vendu acum de curendu la tergulu de vite din Sabiu unu bivolu cu 50 fl. și banii i bagă în sinu; unu tiganu vediu astă și i umblă totu în urmă. Sera ducendu-se românul către casa, pe drumu lu pandi tiganulu și de odata i sară în spate și-l trântă la pamentu, nevestă tiganului însa iote i scote banii din sinu și hotii se facu nevedinti. Românul facu aretare la disgregatori' competinta, dandu unu signamentu acurată despre acăstă parechia de hoti, și se crede că în scurul tempu se va și prinde. (S'a prinsu în Sîr'a mare).

* * Muscle de Columba cîu ierasi se arate. Asia se scrie dela Caransebesiu.

* * Tergulu de tiéra de aici a fostu că unulu de septembra. Cauza e de a se căuta în seraci'a de bani, lipsă de castigă și în scumpetea traiului (viptului).

* * Aerostatul nou. Din Pola se scrie la „Triest. Ztg.“: Unu Olandezu, ce se află acăi a inventat unu aparat, proveditu numai cu unu sorbu (pumpa) de aeru, carele fără de întrebuitărea de multe materiale se înalță în aeru. Cercarea să facă pâna acum numai în măsură mică, dără a produsu admiratiune în populatiunea dela Pola. Deceasă i va succede a putea miscă cu siguritate aparatul seu în orice direcție a ventului atunci inventiunea acăstă va avea unu venituriu însemnatu.

* (Ordinatiiune de asemnare de bani prin telegrafu). Amesuratul ordinatiiunei ministerului ung. de comerciu dñe 27 Aprilie, dela 20 Maiu a. c. incependu, asemnările de bani pe postă se potu efectua acolo unde există déjà o stație telegrafică și prin telegrafu.

Asemnatoriul depune banii la postă și însemnatu

sumă asemnata pe unu blanchetă anumită, predându-o oficiolatului postale, care indată mijloacele telegrafare asemnării. E de însemnatu că sume mai mici pâna la 50 fl. v. a se primescu la toate oficiolatele postale din intrăga monarchia austriacă, ieră sume mari dela 50 fl. - 500 fl. v. a se primește numai la anumite oficiolate și casse postale și adeca pentru Transilvania se potu efectua asemenea asemnării numai în Brașovu, Sabiu și Cluj. Sumă asemnata prin telegrafu, o platește la locul destinatului oficiolatului postale, prelungă o adverintă de primire din partea adresatului. În casu cându adresatul nu se află în locul oficiolatului postale ci afară de acesta, atunci telegramul asemnării se admanează prin expresu și sumă asemnata o potrivită se vinde în persoana său tramătiendu pe unu imputernicită insă cu riscul respectivului.

30—1

Concursu.

Devenindu vacanta stație de învățătoriu din Dumbrava Protopopiatulu Turdei de susu, carea e proveditu cu salariul anualu de 80 fl. v. a în bani, 2 1/2 jugere pamentu aratoriu clasă II și canticu liberu.

Competitorii acestei staționi voru avea a se adresă la subscrisul pâna la 30 Iuniu 1868 cu documentele:

- a) ca e de religiunea gr. or.
- b) ca au absolvitul cursulu pedagogicu în unu institutu publicu cu succesu bunu.
- c) Tesimoniu ca scie cantările și tipiculu bisericiei noastre gr. or. — avendu a servit și de cantroe și a primi plată cantorale separati —

Protopopiatulu gr. or. a Turdei de susu. Idicelu in 17 Aprilie 1868.

Iosifu Brancovanu, Protopopu.

Nr. 14—1

EDICTU

Dumitru D. Spudercă din Brasovu,—carele parasindu de unu anu de dile cu necredinția pe legiuța lui socie Măriția, nată Petru Munteanu, totu din Brasovu, pribegesce în lume foră a se putea scă locul unde se astă,—este prin acăstă citatul, că 'n terminu de unu anu de diele dela datulu presintă sa se infaciștie cu numit'a să a socie înaintea subscrisului la scaunulu protopopeșu respectivu, căci la dincontra și in absentia densului se va decide pe bas'a S. S. canone ale bisericii noastre ortodoxe, divortiul certu de soci'i lui.

Brasovu 17 Aprilie 1868.

Iosifu Baracu
Protopopu locale alu Brasovului

35—1

EDICTU

Ioann Stanu Procoa din Resnovu, carele acum de trei ani a parasitul cu necredinția pre legiuțu a sea socia An'a nascuta Carstea Coreiu din Cristianu, pribeginu în lume, și nescindu-se locul aflarei lui, se citează, prin acăstă că in terminu de 6 luni dela datulu de fatia, sa se infaciște înaintea subscrisului foru matrimoniale, sp'e a stă fatia cu pomenit'a lui socie, căci la din contra, și fară de dansulu, se voru decide cele de lipsa în sensulu ss. canone ale bisericii greco-orientale,

Scaunulu Protopopescu greco-orientalul alu Brasovului.

Zernescu in 26 Martiu 1869.

Nr 32—1

EDICU

Prin carele Paraschiva Dimitrie Dogariu din Marcosiu, carea si-a parasitul cu necredinția pre legiuțu ei barbatu Vasilie Nanu din Hermanu, si de fatia nu se scie locul petrecerei ei, se provoca prin acăstă, că in terminu de sișe luni sa se infaciște naințea forului matrimoniale subscrisul, pentru ca la din contra la cererea barbatului nei se să vada hotărire si fară de densa după prescrierea S. S. Ccaone si a siedimenteru bisericesci.

Brasovu in 20 Apriliu 1868

Forulu matrim. gr. res. alu Tract: protopopescu alu II alu Brasovului

Ioanu Petricu
Protopopu.